

۱. مفهوم وحدت

مقام معظم رهبری (دام‌الله‌العالی): مراد ما از وحدت اسلامی، یکی شدن عقاید و مذاهب اسلامی نیست. میدان برخورد مذاهب و عقاید اسلامی و عقاید کلامی و عقاید فقهی - هر فرقه‌ای عقاید خودش را دارد و خواهد داشت - میدان علمی است؛ میدان بحث فقهی است؛ میدان بحث کلامی است و اختلاف عقاید فقهی و کلامی می‌تواند هیچ تأثیری در میدان واقعیت زندگی و در میدان سیاست نداشته باشد. مراد ما از وحدت دنیای اسلام، عدم تنازع است: «وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا»^۱ تنازع نباشد، اختلاف نباشد.^۲

مقام معظم رهبری (دام‌الله‌العالی): مراد ما از وحدت هم یک امر ساده و روشن است و آن عبارت است از همکاری فریق مسلمین با همدیگر و عدم معارضة و مضاده‌ی^۳ آنها با هم. مقصود ما از اتحاد بین مسلمین این است که همدیگر را نفی نکنند، دشمن را بر یکدیگر مسلط نکنند و بعضی بر بعضی، به ستم غلبه نکنند.^۴

مقام معظم رهبری (دام‌الله‌العالی): معنای اتحاد بین ملت‌های اسلامی، این است که در مسائل مربوطه به جهان اسلام، همسو حرکت کنند، به یکدیگر کمک نمایند و در داخل این ملت‌ها، سرمایه‌های خودشان را علیه یکدیگر به کار نبرند.^۵

۲. اهمیت و ضرورت وحدت

۱-۲. آیات وحدت

وحدت در خلقت

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ»^۶

«هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ»^۷

«هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ»^۸

۱. انفال، آیه ۴۶.

۲. بیانات در دیدار شرکت کنندگان در همایش کنفرانس وحدت اسلامی، ۱۳۸۵/۰۵/۳۰.

۳. برخورد همراه با ضدیت.

۴. بیانات در دیدار میهمانان «کنفرانس وحدت اسلامی» ۱۳۷۳/۰۶/۰۴.

۵. بیانات در دیدار مسئولان و کارگزاران نظام و میهمانان خارجی شرکت کننده در کنفرانس وحدت اسلامی ۱۳۷۴/۵/۲۴.

۶. نساء، آیه ۱

۷. انعام، آیه ۹۸

۸. اعراف، آیه ۱۸۹

«ما خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةً»^٩

«خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ»^{١٠}

وحدت در بین انسانها

«كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ»^{١١}

«وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْ لَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ»^{١٢}

وحدت در ادیان الهی

«شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ»^{١٣}

«قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ»^{١٤}

«إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُون»^{١٥}

«وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُون»^{١٦}

وحدت در دین اسلام

«وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ»^{١٧}

٩. لقمان، آیه ٢٨

١٠. زمر، آیه ٦

١١. بقره، آیه ٢١٣

١٢. یونس، آیه ١٩

١٣. شورا، آیه ١٣

١٤. آل عمران، آیه ٦٤

١٥. انبیاء، آیه ٩٢

١٦. مومنون، آیه ٥٢

١٧. آل عمران، آیه ١٠٣

«وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ * مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ»^{۱۸}

«وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ»^{۱۹}

۲-۲. روایات وحدت

فَإِنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ قَدْ ائْتَنَّا عَلَى جَمَاعَةٍ هَذِهِ الْأُمَّةِ فِيمَا عَقَدَ بَيْنَهُمْ مِنْ حَبْلِ هَذِهِ الْأَلْفَةِ... نِعْمَةٌ لَا يَعْرِفُ أَحَدٌ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ لَهَا قِيَمَةٌ لِأَنَّهَا أَرْجَحُ مِنْ كُلِّ ثَمَنٍ وَ أَجْلٌ مِنْ كُلِّ خَطَرٍ؛ خداوند بر این امت به سبب وحدت و برادری منت گذارده بود... نعمتی بود که هیچ ارزشی نمی‌توان همانند آن تصور کرد؛ زیرا از هر ارزشی گران‌قدرتر و از هر کرامتی والاتر بود.^{۲۰}

مَنْ فَارَقَ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ قَيْدَ شَيْءٍ فَقَدْ خَلَعَ رِبْقَةَ الْإِسْلَامِ مِنْ عُنُقِهِ؛ کسی که به فاصله یک وجب از جماعت مسلمین دوری گزیند، رشته اسلام را از گردن خود جدا کرده است.^{۲۱}
الزُّمُّو السَّوَادَ الْأَعْظَمَ فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ وَإِيَّاكُمْ وَ الْفُرْقَةَ فَإِنَّ الشَّادَّ مِنَ النَّاسِ لِلشَّيْطَانِ كَمَا أَنَّ الشَّادَّ مِنَ الْغَنَمِ لِلذَّبِّ؛ با اکثریت امت هماهنگ و همراه شوید، که دست خدا همراه جماعت است، و از تفرقه بپرهیزید که موجب آفت است. آگاه باشید آنکه از جمع مسلمانان جدا شود، بهره شیطان قرار خواهد گرفت، چنان که گوسفند چون از گله دور ماند نصیب گرگ بیابان است.^{۲۲}

الْمُسْلِمُ أَخُ الْمُسْلِمِ، وَ الْمُسْلِمُونَ إِخْوَةٌ، وَ هُمْ يُدُّ وَاحِدَةً عَلَى مَنْ سِوَاهُمْ؛ مسلمان برادر مسلمان است و همه مسلمانان برادر یکدیگرند و در برابر اجانب مانند یک دست واحد هستند.^{۲۳}

فَلَا تَكُونُوا أَنْصَابَ الْفِتَنِ وَ أَعْلَامَ الْبِدَعِ وَ الزُّمُّو مَا عَقَدَ عَلَيْهِ حَبْلُ الْجَمَاعَةِ وَ بَنِيَتْ عَلَيْهِ أَرْكَانُ الطَّاعَةِ؛ پس سعی کنید که شما پرچم فتنه‌ها و نشانه‌های بدعت‌ها نباشید و آنچه را که پیوند امت اسلامی بدان استوار و پایه‌های طاعت بر آن پایدار است، بر خود لازم شمارید.^{۲۴}

إِيَّاكُمْ وَ التَّلَوْنَ فِي دِينِ اللَّهِ فَإِنَّ جَمَاعَةً فِيمَا تَكَرَّهُونَ مِنَ الْحَقِّ خَيْرٌ مِنْ فُرْقَةٍ فِيمَا تُحِبُّونَ مِنَ الْبَاطِلِ وَ إِنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ لَمْ يُعْطِ أَحَدًا بِفُرْقَةٍ خَيْرًا مِمَّنْ مَضَى وَ لَا مِمَّنْ بَقِيَ؛ مبدا در دین دو رویی ورزید، که همبستگی و وحدت

۱۸. «از مشرکین مباشید * از کسانی که دین خود را پراکنده ساختند و به دسته‌ها و گروه‌ها تقسیم شدند! و هر گروهی به آنچه نزد آنهاست خوشحالند.» (روم، آیات ۳۱ - ۳۲).

۱۹. آل عمران، آیه ۱۰۵

۲۰. محمد دشتی، نهج البلاغه، خطبه ۱۹۲.

۲۱. کافی، ج ۱، ص ۴۰۵.

۲۲. محمد دشتی، نهج البلاغه، خطبه ۱۲۷.

۲۳. سیره النبویه، ج ۲، ص ۴۱۲ و نیز المغازی، ج ۲، ص ۸۳۶.

۲۴. محمد دشتی، نهج البلاغه، خطبه ۱۵۱.

در راه حق - گر چه کراهت داشته باشید - از پراکندگی در راه باطل - گرچه مورد علاقه شما باشد - بهتر است؛ زیرا خداوند سبحان نه به گذشتگان و نه آیندگان، چیز خیری را با تفرقه عطا نفرموده است.^{۲۵}

عَلَيْكُمْ بِالصَّلَاةِ فِي الْمَسَاجِدِ وَ حُسْنِ الْجَوَارِ لِلنَّاسِ وَ إِقَامَةِ الشَّهَادَةِ وَ حُضُورِ الْجَنَائِزِ إِنَّهُ لَا بُدَّ لَكُمْ مِنَ النَّاسِ إِنْ أَحَدًا لَا يَسْتَعْنِي عَنِ النَّاسِ حَيَاتُهُ فَأَمَّا نَحْنُ نَأْتِي جَنَائِزَهُمْ وَ إِنَّمَا يَنْبَغِي لَكُمْ أَنْ تَصْنَعُوا مِثْلَ مَا يَصْنَعُ مَنْ تَأْتُمُونَ بِهِ وَ النَّاسُ لَا بُدَّ لِبَعْضِهِمْ مِنْ بَعْضٍ مَا دَامُوا عَلَى هَذِهِ الْحَالِ حَتَّى يَكُونَ ذَلِكَ ثُمَّ يَنْقَطِعُ كُلُّ قَوْمٍ إِلَى أَهْلِ أَهْوَائِهِمْ.^{۲۶}

امام صادق(علیه السلام) فرمود: بر شما باد به نماز گزاردن در مساجد، و نیک رفتاری در همسایگی با مردم، و اقامه شهادت، و حاضر شدن در تشییع جناز. شما ناگزیر از معاشرت و آمیزش با مردم هستید، هیچ کس تا زنده است از مردم بی نیاز نیست، ما (پیشوایان شما) بر جنازه های آنان حاضر می شویم، و زینده شماست که همانند امامان خود عمل کنید، و مردم تا زنده اند از یک دیگر بی نیاز نیستند تا اینکه مرگشان در رسد، سپس هر گروهی بسوی آنان که هوادارشان بوده اند خواهند پیوست.

زَيْدُ الشَّحَامُ أَنَّهُ قَالَ: يَا زَيْدُ خَالِقُوا النَّاسَ بِأَخْلَاقِهِمْ صَلُّوا فِي مَسَاجِدِهِمْ وَ عُوذُوا مَرَضَاهُمْ وَ أَشْهَدُوا جَنَائِزَهُمْ وَ إِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَكُونُوا الْأَيْمَةَ وَ الْمُؤَدِّينَ فَافْعَلُوا فَإِنَّكُمْ إِذَا فَعَلْتُمْ ذَلِكَ قَالُوا هَؤُلَاءِ الْجَعْفَرِيُّهُ رَجِمَ اللَّهُ جَعْفَرًا مَا كَانَ أَحْسَنَ مَا يُؤَدَّبُ أَصْحَابَهُ وَ إِذَا تَرَكْتُمْ ذَلِكَ قَالُوا هَؤُلَاءِ الْجَعْفَرِيُّهُ فَعَلَ اللَّهُ بِجَعْفَرٍ مَا كَانَ أَسْوَأَ مَا يُؤَدَّبُ أَصْحَابَهُ.^{۲۷}

زید شحام از امام صادق(علیه السلام) روایت کرده است که به او فرمود: ای زید با مردم (اهل سنت) با طریقه و آداب آنان معاشرت کنید، در مساجد آنان نماز بخوانید، و از بیمارانشان دیدن و احوالپرسی کنید و بر جنازه هایشان حاضر شوید و اگر توانستید که پیشنماز آنان باشید و آذان گوی ایشان شوید پس حتما این کار را بکنید یا کوتاهی نورزید، زیرا وقتی شما چنین رفتار می کنید آنان می گویند: اینان از شیعیان جعفری مذهب اند رحمت خداوند بر جعفر بن محمد باد که چه نیکو اصحاب خود را مؤدب می کند و چون این رفتارهای شایسته را ترک می گوئید با خود می گویند: اینان شیعیان جعفری اند خداوند او را جزا دهد و چنین و چنان کند که اصحاب خود را چه بد پرورش داده است.

۳-۲. بیانات حضرت امام(قدس سره)، مقام معظم رهبری(دام ظلّه العالی) و علمای اعلام

امام خمینی(قدس سره): بین شیعه و سنی ابداً تفرقه نیست؛ بین شیعه و سنی نباید تفرقه باشد. باید وحدت کلمه را حفظ کنید. ائمه اطهار ما سفارش کردند به ما که ببیونید با هم؛ و با هم اجتماعمان را حفظ کنیم. و کسی که این اجتماع را بخواهد که به هم بزند، یا جاهل است و یا مغرض.^{۲۸}

۲۵. محمد دشتی، نهج البلاغه، خطبه ۱۷۶.

۲۶. أمالی المفید، ص: ۱۸۶.

۲۷. من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص: ۳۸۳.

۲۸. صحیفه امام، ج ۶، ص: ۸۴.

امام خمینی(قدس سره): در اسلام بین شیعه و سنی ابداً تفرقه نیست؛ بین شیعه و سنی نباید تفرقه باشد. باید وحدت کلمه را حفظ کنید.^{۲۹}

امام خمینی(قدس سره): مسئله اختلاف بین پیروان دو طایفه و دو مذهب، ریشه‌اش از صدر اسلام است. در آن وقت خلفای اموی، و خصوصاً عباسی، درصدد بودند که اختلاف ایجاد کنند. مجالس درست می‌کردند و [به اختلاف] دامن می‌زنند. این اختلاف کم کم اسباب این شد که در بین عوام از اهل سنت و عوام از اهل شیعه این تنافس^{۳۰} پیدا شد؛ و گر نه نه عوام اهل سنت به سنت رسول الله عمل کرده و می‌کنند و نه عوام اهل شیعه پیروی از ائمه اطهار کرده‌اند. ائمه اطهار ما کوشش کردند تا اینها را داخل در آن جمعیت کنند، با آنها نماز بخوانند، به تشییع جنازه‌های آنها بروند. زمان کم کم آمد به این طرف، و قدرتمندان این کار را کردند برای اینکه این دو طایفه با هم سرگرم باشند، و خودشان هر کاری می‌خواهند بکنند.^{۳۱}

امام خمینی(قدس سره): ما با مسلمین اهل تسنن یکی هستیم؛ واحد هستیم که مسلمان و برادر هستیم. اگر کسی کلامی بگوید که باعث تفرقه بین ما مسلمانها بشود، بدانید که یا جاهل هستند یا از کسانی هستند که می‌خواهند بین مسلمانان اختلاف بیندازند. قضیه شیعه و سنی اصلاً در کار نیست، ما همه با هم برادریم.^{۳۲}

امام خمینی(قدس سره): نهضت اسلامی ایران مظهر برادری شیعه و سنی و همگامی نژادهای مختلف کشور ایران است. شما خواهران و برادران عزیز باید توجه داشته باشید که دشمن اصلی یعنی استعمار هنوز با وسایل مختلف دست‌اندرکار سنگ‌اندازی و تفرقه افکنی است تا بدین وسیله بار دیگر بر مخازن ما سیطره پیدا کرده و به چپاول و غارت این ملت پردازد. من به شما فرزندانم توصیه می‌کنم که گول نیرنگهای استعمار را نخورید و حکم خدای بزرگ که «وَ اغْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعاً وَ لَا تَفَرَّقُوا» را با همکاری و همگامی با سایر برادران هم‌رمز خود کما کان ادامه دهید.^{۳۳}

مقام معظم رهبری(دام‌الله‌العالی): بعضی‌ها به نام شادکردن دل فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیها)، کاری می‌کنند امروز، این روزها، در این دوران ما، که انقلاب را که محصول مجاهدات فاطمه زهراست، در دنیا لنگ کنند! می‌فهمید چه می‌گوییم؟ بهترین وسیله‌ی که دشمن انقلاب، دشمنان بزرگ انقلاب پیدا کردند برای این‌که نگذارند انقلاب به کشورهای اسلامی برود، می‌دانید چی بود بهترین وسیله؟ گفتند آقا این انقلاب، انقلاب اسلامی نیست، اینها دشمن آن کسانی هستند که شما - چند صد میلیون مسلمان - اینها را قبول دارید. امام بزرگوارمان ایستاد، گفت در ایران، این انقلاب اسلامی است، شیعه و سنی کنار همند، پهلوی همند. آن کسی که امروز کاری کند که آن دشمن انقلاب، آن مأمور سیای امریکا، آن مأمور استخبارات کشورهای مزدور امریکا، وسیله‌ی پیدا کند، دلیلی پیدا کند، نواری پر کند، برد این‌جا و آن‌جا بگذارد، بگوید آقا اینی که شما می‌خواهید انقلابش را قبول کنید، این است. می‌دانید چه فاجعه‌ی اتفاق می‌افتد؟ می‌دانید چه اتفاقی در دنیا

۲۹. صحیفه امام، ج ۶، ص: ۸۴.

۳۰. فخرفروشی و رقابت.

۳۱. صحیفه امام، ج ۶، ص: ۹۴.

۳۲. صحیفه امام، ج ۶، ص: ۱۳۳.

۳۳. صحیفه امام، ج ۶، ص: ۱۸۴.

می‌افتد؟ بعضی دارند به نام فاطمه زهرا این کار را می‌کنند. در حالی که فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیها) راضی نیست.^{۳۴}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): راجع به مسأله‌ی وحدت مسلمین و هفته‌ی وحدت باید بگویم که اگر وحدت و نزدیکی فرق اسلامی چیزی است که در خدمت اسلام می‌باشد و اگر قبول داریم که اتحاد مسلمین به حال مسلمین مفید است و در جهت عظمت اسلام می‌باشد، یقیناً باید معتقد باشیم که از سوی دشمنان اسلام، سخت‌ترین تلاشها و پیچیده‌ترین توطئه‌ها، علیه این وحدت و اتحاد در جریان است.^{۳۵}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): ملت‌های اسلامی باید بیدار باشند و نباید دشمن و توطئه و حرکت‌های او را کوچک بشمرند؛ باید بیداری و برحذر بودن و هشیاری خود را حفظ کنند. امروز، روز اتحاد و همدلی ملت‌ها و دولت‌های اسلامی است. من از همین جا می‌خواهم به ملت خودمان و ملت عراق و ملت پاکستان و دیگر ملت‌های مسلمان هشدار بدهم؛ اختلافات مذهبی و اختلافات شیعه و سنی را مه‌ار کنند. من امروز دست‌هایی را می‌بینم که با برنامه، به عنوان شیعه و سنی، میان مسلمانان جنگ ایجاد می‌کنند. کشتارهایی که اتفاق می‌افتد و انفجارهایی که در مساجد، حسینیه‌ها، نمازهای جماعت و نمازهای جمعه به وجود می‌آید، یقیناً دست خبیث صهیونیسم و استکبار در آنها وجود دارد؛ این کار خود مسلمان‌ها نیست. هم در عراق، هم در ایران، هم در افغانستان، هم در پاکستان و هم در همه‌ی کشورهای دیگر، امروز مسلمانان وظیفه دارند به موارد اتحاد و وحدت خودشان بپردازند. توحید، یکی؛ خدا، یکی؛ نبوت، یکی؛ معاد، یکی؛ قرآن، یکی؛ بیشترین احکام شریعت اسلامی، یکی؛ همه مشترک، اما دشمن می‌آید روی نقاط افتراق انگشت می‌گذارد و دل‌ها را پُر از کینه‌ی به یکدیگر می‌کند؛ برای این که بتواند به هدف‌های خود برسد. امام بزرگوار ما که این همه روی وحدت مسلمین تأکید می‌کرد، به خاطر این بود که این خطر را می‌دید و می‌شناخت. در کشور ما و سایر کشورهای اسلامی، انگلیسی‌ها و دستگاه جاسوسی انگلیس میان شیعه و سنی اختلاف ایجاد کردند؛ آنها تجربه‌ی زیادی در این کار دارند؛ همه باید مراقب باشند. امروز ایادی صهیونیسم هم در این کارها دخالت می‌کنند. اطلاعات ما خبر از این می‌دهد که دست‌های خبیث صهیونیست‌ها و عوامل دشمنان اسلام، در همه‌ی حوادثی که انسان در گوشه و کنار دنیای اسلام می‌بیند، با واسطه یا بی‌واسطه دخالت دارند.^{۳۶}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): مسلمانها باید با هر عامل مخالف وحدت و ضدّ وحدت مقابله بکنند؛ این یک تکلیف بزرگ برای همه‌ی ما است؛ هم شیعه باید این را قبول کند، هم سنی باید قبول کند، هم شعبه‌های گوناگونی که در میان شیعیان و در میان سنی‌ها وجود دارد این را باید بپذیرند.^{۳۷}

آیه الله صافی گلپایگانی (حفظه‌الله): مسلمانان معاصر ما به مسأله‌ی مهم‌تر از مسأله‌ی وحدت اسلامی و تقریب بین مذهب شیعه و سنی اشتیاق ندارند، چرا که مانعی برای محقق شدن وحدت اسلامی وجود

۳۴. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار مداحان به مناسبت ولادت حضرت زهرا (س) ۱۳۷۲/۹/۱۴.

۳۵. سخنرانی در دیدار با میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی ۱۳۶۸/۰۷/۲۴.

۳۶. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در مراسم شانزدهمین سالگرد ارتحال امام خمینی (ره) ۱۳۸۴/۰۳/۱۴.

۳۷. بیانات در دیدار مسئولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی، ۱۳۹۲/۱۰/۲۹.

ندارد و اگر بعضی از مسلمانانی که خود را عالم هم می‌پندارند و مؤلف بعضی از کتاب‌های تفرقه‌انگیز اند، مثل کتاب (حقائق عن امیر المؤمنین یزید بن معاویه) نبودند، مسلمین در دوستی و وفاق بودند.^{۳۸}

آیه الله آخوند خراسانی(ره): به تمام مردم واجب است تفرقه را کنار بگذارند.^{۳۹}

آیه الله میرزا محمد تقی شیرازی(ره): دشمنان با تمام قوا در صدد تفرقه افکنی بین ملت مسلمان خصوصاً شیعه و برادران اهل سنت هستند.^{۴۰}

آیه الله سید عبد الحسین لاری(ره): لازمه اتحاد جهانی اسلام و همکاری و مودت مسلمانان، این است که اسباب تفرقه، جدایی، نفاق، تک روی و آنچه با کمال اتحاد و اتفاق منافی است، از میان برداشته شود.^{۴۱}

آیه الله سید محسن حکیم(ره): در دیدگاه من کرد، عرب و ترک با یکدیگر تفاوتی ندارند. همه آنها برادران و فرزندانم هستند.^{۴۲}

شهید مرتضی مطهری(ره): یکی از بزرگترین هدف‌های اسلام، بلکه بزرگترین هدف اسلام در امور عملی، وحدت و اتفاق مسلمانان است.^{۴۳}

متن اعلامیه علمای نجف، کربلای معلی و سامراء در مورد حفظ وحدت توسط آیات عظام و حجج اسلام: آخوند خراسانی، ملا عبد الله مازندرانی، شیخ الشریعه اصفهانی، شهید صدر، حاجی نور الدین اصفهانی، حاجی شیخ حسین، میرزا محمد تقی شیرازی:

بسم الله الرحمن الرحيم

بعد، الحمد لله رب العالمین و الصلاة والسلام علی محمد(صلی الله علیه وآله) خاتم النبیین و صحبه المنتجبین؛ از آنجایی که مشاهده نمودیم که اختلاف فرقه‌های پنجگانه اسلامی در غیر آنچه تعلق به اصول دیانت دارد و شقاق در ما بین طبقات مسلمین عمده سبب تنزل و ضعف دول اسلامی و مسلط شدن اجانب بر ممالک بزرگ آنها گردیده پس به جهت بر کلمه جامعه دینی و مدافعه نمودن از شریعت شریفه محمدیه (صلی الله علیه وآله) متفق گردیده آراء مجتهدین عظام از روسای شیعه جعفریه و علمای کرام اهل تسنن از مقیمین دارالسلام بغداد بر وجوب چنگ زدن به رشته اسلام چنانچه خداوند متعال در کتاب مجید خود امر فرمود «وَ اَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَ لَا تَفَرَّقُوا» و وجوب اتحاد کافه مسلمین در حفظ بیضه اسلام و نگاهداشتن ممالک اسلامی عثمانی و ایران از تشبثات دول اجنبیه و هجوم آوران سلطنتهای خارجه متحد گردید رأی تمامی ماها بر محافظت حوزه اسلامی که بذل تمام قوا و نفوذ خود را در آن بنماییم و مضایقه

۳۸. مجموعه الرسائل ج ۲ صفحات ۱۲، ۱۴، ۲۹، ۳۷۱ و ۳۷۸.

۳۹. اتحاد و انسجام ص ۵۲۸ گلشن ابرار ج ۱ ص ۴۴۰.

۴۰. اتحاد و انسجام ص ۵۲۸ گلشن ابرار ج ۱ ص ۴۵۴.

۴۱. اتحاد و انسجام ص ۵۲۸ و امانتدار پیامبران ص ۱۰.

۴۲. اتحاد و انسجام ص ۵۳۱ گلشن ابرار ج ۲ ص ۷۱۹.

۴۳. اتحاد و انسجام ص ۵۳۲.

نکنیم از هر اقدامی که مقتضای مقام باشد. در حالی که امیدواری ما به کمال اتحاد بین دولتین علیتین اسلامیستین و رعایت هر کدام از حفظ استقلال دولت علیه خود و حمایت کننده‌های مملکت خود و محافظت بر ثغور آن را از مداخلات اجانب و این که پیروی کنند آنچه را خداوند متعال در کتاب عزیز خود فرموده است «أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ» و یاد آوری می‌نماییم عامه مسلمین را از عقد برادری و اخوتی که خداوند متعال بین مومنین بسته است و اعلان می‌نماییم آنها را به وجوب دوری و اجتناب از چیزهایی که باعث شقاق و نفاق می‌شود و این که بذل جهد در حفظ نوامیس امت و معاونت و همدستی به واسطه حسن مواظبت بر اتفاق کلمه بنمایند تا آنکه بیرق شریف محمدیه محفوظ مانده و مقامات دولتین علیتین عثمانیه و ایرانیه محفوظ بمانند، ادام الله شوکتها بمحمد(صلی‌الله‌علیه‌وآله) و صحبه خیر البریه؛ غره ذی حجه سنه ۱۳۲۸.^{۴۴}

۳. وظایف مسلمین در ایجاد وحدت

۳-۱. وظایف عمومی

مقام معظم رهبری(دام‌الله‌العالی): رسالت و پیام و وظیفه‌ی الهی ما این است که در مقابل آنچه استعمار انجام داد، حرکت کنیم؛ یعنی دل‌های مسلمین را در سطح جهان به هم نزدیک کنیم و آنها را زیر پرچم توحید و اسلام گرد آوریم.^{۴۵}

مقام معظم رهبری(دام‌الله‌العالی) امروز بیشتر از هر چیز، دو عنصر است که مهم‌تر می‌باشد: اول، وحدت است. هر جا هستید، اگر دیدید که گوینده‌ی، سخنرانی، روزنامه‌ی و مقاله‌نویسی، با حرف‌های خود، با گوشه و کنایه‌های خود و با تصریحات خود، می‌خواهد مردم را نگران کند و وحدت مردم را به هم بزند، بدانید که اشتباه می‌کند و خطا می‌رود. همین‌قدر بدانید، کافی است؛ لازم نیست کاری انجام بدهید. بدانید کسانی که آن‌طور عمل می‌کنند، اشتباه می‌کنند و راه خطا می‌روند.^{۴۶}

مقام معظم رهبری(دام‌الله‌العالی): نگذارید این وحدت خدشه‌دار بشود. سایر ملت‌های مسلمان در کشورهای دیگر نگذارند که نویسندگان و قلم‌به‌دست‌های مزدور، علیه ملت ایران و انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی مطلب بنویسند و تهمت و افتراء پخش کنند؛ آنها دارند این کار را می‌کنند. نویسندگان خود ما هوشیاری بخرج دهند و نگذارند دشمن بهانه به دست بیاورد، تا این شکاف وسیع بشود. صدا و سیما، رسانه‌ها، روزنامه‌ها، کتاب‌نویسها، همه و همه مواظب باشند بهانه‌ی بی‌دست دشمن ندهند، تا اختلاف بین مسلمین ایجاد کند. ما گفتیم که برادران مسلمان در هر جا هستند و مذهبشان هر چه هست، باشند؛ اما همه برادر باشند و در راه اسلام و توحید و قرآن، با استکبار - که ضد اسلام و ضد توحید و ضد قرآن است - مبارزه کنند.^{۴۷}

۴۴. (متن این بیانیه ۱۰۳ سال قبل صادر شده است)، تاریخ سیاسی معاصر ایران، نوشته سید جلال‌الدین مدنی، ج ۱ ص ۱۳۹.

۴۵. سخنرانی در مراسم بیعت هزاران نفر از نمایندگان کارگران سراسر کشور ۱۳۶۸/۰۴/۰۵.

۴۶. بیانات در دیدار با جمع کثیری از علما، روحانیون، مسؤولان و اقشار مختلف مردم استان خراسان، ۱۳۶۹/۰۳/۱۵.

۴۷. خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران ۱۳۷۰/۰۷/۰۵.

۲-۳. وظایف اختصاصی

۱-۲-۳. رهبران اسلامی

ثَلَاثَةٌ تَجِبُ عَلَى السُّلْطَانِ لِلْخَاصَّةِ وَالْعَامَّةِ... وَ تَأْلُفُهُمْ جَمِيعًا بِالْإِحْسَانِ وَالْإِنصَافِ؛ هر زمامدار و حاکمی نسبت به خواص و عموم مردم خود سه وظیفه دارد... و همگان را با احسان و انصاف متحد و همدل سازد.^{۴۸}

لَيْسَ رَجُلٌ فَاعْلَمَ أَخْرَصَ النَّاسِ عَلَى جَمَاعَةٍ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَ وَالْفَتْهَا مِنِّي؛ پس بدان در امت اسلام، هیچ کس همانند من وجود ندارد که به وحدت امت محمد و به انس گرفتن آنان به همدیگر، از من دلسوزتر باشد.^{۴۹}

مَكَانُ الْقِيَمِ بِالْأَمْرِ مَكَانُ النَّظَامِ مِنَ الْخَرْزِ يَجْمَعُهُ وَيَضُمُّهُ فَإِنْ انْقَطَعَ النَّظَامُ تَفَرَّقَ الْخَرْزُ وَ ذَهَبَ ثُمَّ لَمْ يَجْتَمِعْ بِحَذَائِفِرِهِ أَبَدًا؛ نقش زمامدار در حکومت، جایگاه رشته‌ای است که مهره‌ها را جمع می‌کند و به هم ارتباط می‌دهد، اگر رشته بگسلد، مهره‌ها پراکنده شده و هر یک به جایی می‌رود و پس از آن هرگز همه آنها جمع نشود.^{۵۰}

إِنَّمَا أَنَا قُطْبُ الرَّحَى تَدُورُ عَلَىَّ وَ أَنَا بِمَكَانِي فَإِذَا فَارَقْتَهُ اسْتَحَارَ مَدَارُهَا وَ اضْطَرَبَ ثَغَالِيهَا؛ همانا من قطب آسیابم، و چرخ‌های جامعه باید بر محور من بچرخد و من در جای خویش ثابت بمانم. که اگر لحظه‌ای جایگاهم را رهاکنم، مدارش سرگردان می‌شود و سنگ زیرین آن به لرزه در می‌آید.^{۵۱}

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهَبٍ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ كَيْفَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَصْنَعَ فِيمَا بَيْنَنَا وَ بَيْنَ قَوْمِنَا وَ بَيْنَ خُلَطَائِنَا مِنَ النَّاسِ مِمَّنْ لَيْسُوا عَلَى أَمْرِنَا قَالَ تَنْظُرُونَ إِلَى أَيْمَتِكُمْ الَّذِينَ تَقْتَدُونَ بِهِمْ فَتَصْنَعُونَ مَا يَصْنَعُونَ فَوَ اللَّهُ إِنَّهُمْ لَيَعُودُونَ مَرْضَاهُمْ وَ يَشْهَدُونَ جَنَائِزَهُمْ وَ يُقِيمُونَ الشَّهَادَةَ لَهُمْ وَ عَلَيْهِمْ وَ يُؤَدُّونَ الْأَمَانَةَ إِلَيْهِمْ.^{۵۲}

معاویه بن وهب گفت از امام صادق (علیه السلام) سوال کردم ما شیعیان در معاشرت با اقوام و عشیره خود و معاشرت با سایر طبقات مردم که در سلک مذهب ما نیستند چه وظایفی داریم؟ حضرت فرمود: به رهبران خود بنگرید که مقتدای شما هستند و با مردم به همان گونه معاشرت کنید که رهبران شما معاشرت می‌کنند. به خدا سوگند که رهبران شما از بیماران مردم عیادت می‌کنند، از جنازه‌هایشان تشییع می‌کنند، در محضر قضاتشان حاضر می‌شوند و شهادت می‌دهند. امانت آنان را نگهداری می‌کنند و باز پس می‌دهند.

۴۸. تحف العقول، ص ۳۱۹.

۴۹. محمد دشتی، نهج البلاغه، نامه ۷۸.

۵۰. محمد دشتی، نهج البلاغه، خطبه ۱۴۶.

۵۱. نهج البلاغه، خطبه ۱۱۹.

۵۲. کافی، ج ۲، ص: ۶۳۵.

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): این که امام بزرگوار توانست اسلام را عزیز کند، به برکت ایجاد احساس وحدت در بین مسلمین بود. مسلمان در اقصی نقاط عالم، به نام امام حرکت می‌کرد. فکر نمی‌کرد که «مذهب من چیست؟» «من سنی‌ام، او شیعه است.» «او سنی است، من شیعه‌ام.»^{۵۳}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): بنده [رهبر معظم انقلاب] آرزویم این است که حیاتم در راه وحدت مسلمین باشد؛ م ماتم هم در راه وحدت مسلمین باشد.^{۵۴}

۲-۲-۳. متفکرین و نخبگان

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): تکلیف عمده... بر دوش نخبگان است؛ چه نخبگان سیاسی، چه نخبگان علمی و چه نخبگان دینی. علمای دنیای اسلام مردم را از تشدید اختلافات فرقه‌ای و مذهبی برحذر بدارند. دانشمندان دانشگاهی، دانشجویان را توجیه کنند و به آنها تفهیم کنند که امروز مهم‌ترین مسئله در دنیای اسلام وحدت است.^{۵۵}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): وظیفه‌ی نخبگان سیاسی و دینی و فرهنگی و رجال ملی و جوانان و دانشگاهیان، سنگین‌تر از دیگران است. وحدت و همدلی میان پیروان مذاهب اسلامی و پرهیز از اختلافات فرقه‌ئی و قومی باید از برجسته‌ترین شعارهای این نخبگان باشد. نشاط علمی، نشاط سیاسی، تلاش فرهنگی و بسیج کردن همه‌ی نیروها در این صفوف اصلی، باید سرلوحه‌ی دعوت آنان قرار گیرد.^{۵۶}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): خواص، بین خودشان بحثهای مذهبی را نکنند، اما به مردم نکشاند؛ دلها را نسبت به یکدیگر چرکین نکنند؛ دشمنی‌ها را زیاد نکنند؛ چه بین فرقه‌های اسلامی، چه بین ملت‌های اسلامی، چه بین گروه‌های اسلامی در یک ملت.^{۵۷}

۴. نقش دشمنان در ایجاد تفرقه

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): وجود این جریانهای تکفیری که در دنیای اسلام به وجود آمدند، برای استکبار، برای دشمنان جهان اسلام یک مژده است. اینها هستند که به جای توجه به واقعیت خبیث رژیم صهیونیستی، توجه‌ها را به جای دیگری معطوف میکنند. درست نقطه‌ی مقابل آنچه اسلام خواسته است؛ اسلام از مسلمانان

۵۳. بیانات در دیدار مسؤولان در روز «ولادت پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) و امام صادق (علیه‌السلام)» ۱۴/۰۶/۱۳۷۲.

۵۴. بیانات در دیدار چند تن از علمای اهل سنت پاکستان، به اتفاق مولوی «اسحاق مدنی» ۲۷/۱۰/۱۳۷۲.

۵۵. بیانات در دیدار مسؤولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی، ۲۹/۱۰/۱۳۹۲.

۵۶. پیام به حجاج بیت‌الله الحرام ۱۹/۱۰/۱۳۸۴.

۵۷. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار کارگزاران نظام ۱۷/۱/۱۳۸۶.

خواسته است که «أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ»^{۵۸} [باشند]؛ مسلمانان باید در مقابل دشمنان دین سرسخت باشند، باید بایستند، باید تحت نفوذ قرار نگیرند؛ «أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ» صریح آیهی قرآن است. بین خودشان مهربان باشند، با هم باشند، دست در دست یکدیگر بگذارند، اعتصام به حبیل الله بکنند؛ این دستور اسلام است. آن وقت یک جریانی به وجود بیاید که مسلمانها را تقسیم کند به مسلم و کافر! عده‌ای را به عنوان کافر هدف قرار بدهد، مسلمانها را به جان هم بیندازند! چه کسی میتواند شک کند که وجود این جریانها و پشتیبانی این جریانها و تمویل^{۵۹} این جریانها و دادن سلاح به اینها کار استکبار است و کار دستگاه‌های امنیتی خبیث دولتهای استکباری است؟... پشت سر اینها سیاست هست، پشت سر اینها پول هست، دستگاه‌های جاسوسی پشت سر این جور کارها هستند.^{۶۰}

مایکل برانت یکی از معاونان سابق سیا در کتاب خود بنام «نقشه‌ای برای جدایی مکاتب الهی» آورده است: «ما به این نتیجه رسیدیم که به طور مستقیم نمی‌توان با مذهب شیعه رو در رو شد و امکان پیروزی بر آن بسیار سخت است و باید پشت پرده کار کنیم. ما به جای ضرب‌المثل انگلیسی «تفرقه بیانداز، حکومت کن» از سیاست «اختلاف بیانداز، نابود کن» استفاده کردیم و در همین راستا برنامه‌ریزی‌های گسترده‌ای را برای سیاست‌های بلند مدت خود طرح کردیم».^{۶۱}

۴-۱. اهل تسنن؛ دوست یا دشمن؟!

امام حسن مجتبی (علیه السلام): إِنَّمَا النَّاسُ ثَلَاثَةٌ مُؤْمِنٌ يَعْرِفُ حَقَّنَا وَ يُسَلِّمُ لَنَا وَ يَأْتِمُّ بِنَا فَذَلِكَ نَاجٍ مُّحِبٌّ لِلَّهِ وَ لِي وَ نَاصِبٌ لَنَا الْعَدَاوَةَ يَتَّبِعُ مِنَّا وَ يَلْعَنُنَا وَ يَسْتَجِلُّ دِمَاءَنَا وَ يَجْحَدُ حَقَّنَا وَ يَدِينُ اللَّهَ بِالْبِرَاءَةِ مِنَّا فَهَذَا كَافِرٌ مُّشْرِكٌ وَ إِنَّمَا كَفَرَ وَ أَشْرَكَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُ كَمَا يَسْبُوهُ اللَّهُ عَدُوًّا بَغِيرَ عِلْمٍ كَذَلِكَ يُشْرِكُ بِاللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ رَجُلٌ آخِذٌ بِمَا لَا يُخْتَلَفُ فِيهِ وَ رَدَّ عِلْمَ مَا أَشْكَلَ عَلَيْهِ إِلَى اللَّهِ مَعَ وَلَا يَتِينَا وَ لَا يَأْتِمُّ بِنَا وَ لَا يُعَادِينَا وَ لَا يَعْرِفُ حَقَّنَا فَتَحْنُ نَرْجُو أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ وَ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ فَهَذَا مُسْلِمٌ ضَعِيفٌ.^{۶۲}

هر آینه مردمان سه گروهند: اول مؤمنی که حق ما را شناخته و ما را به ولایت و امام مسلم دارد و آن را به ما واگذارد، پس او نجات یافته و محب خدا و ولی او است. دوم فردی ناصبی که دشمنی ما ظاهر و از ما تبری جسته و لعن ما نماید، و ریختن خونمان را حلال و حق ما را انکار می‌کند، و براءت از ما را جزء دینش می‌داند، پس او کافر است و مشرک است و فاسق، و بی‌شک او از جایی که نمی‌داند به کفر و شرک افتاده همچنان که خداوند را از سر کینه؛ بدون علم سب و دشنام می‌دادند، این چنین فردی بدون علم مبتلا به شرک خدا شده است. و دیگری مردی است که موارد اجماعی را پذیرفته، و موارد مشکله را به خدا واگذار می‌کند، اما با ولایت ما باشد، نه به ما اقتدا کند و نه دشمنی، و از حق ما نیز بی‌خبر باشد، پس برایش امید مغفرت و ورود به بهشت داریم و چنین فردی مسلمان ضعیف است.

۵۸. سوره‌ی فتح، بخشی از آیه‌ی ۲۹.

۵۹. ثروتمند کردن.

۶۰. بیانات در دیدار مسئولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی، ۱۳۹۲/۱۰/۲۹.

۶۱. <http://www.askquran.ir/thread۲۹۳۵۶.html> . روزنامه جمهوری اسلامی، تاریخ ۸۳/۳/۵.

۶۲. الإحتجاج علی أهل اللجاج، ج ۲، ص: ۲۸۸.

گفتگوی حضرت امیر(علیه السلام) به اشعث بن قیس: إِنَّ الْحَقَّ مَعِيَ كَمَا أَقُولُ وَ مَا هَلَكَ مِنَ الْأُمَّةِ إِلَّا النَّاصِبُونَ الْمَكَابِرُونَ وَ الْجَاحِدُونَ الْمُعَانِدُونَ فَأَمَّا مَنْ تَمَسَّكَ بِالتَّوْحِيدِ وَ الْإِقْرَارِ بِمُحَمَّدٍ ص وَ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الْقَبْلَةِ وَ لَمْ يُظَاهِرْ عَلَيْنَا الظُّلْمَةَ وَ لَمْ يَنْصِبْ لَنَا الْعَدَاوَةَ وَ شَكََّ فِي الْخِلَافَةِ وَ لَمْ يَعْرِفْ أَهْلَهَا وَ وُلَّانَهَا وَ لَمْ يُنْكِرْ لَنَا وَ لِيَّاهُ وَ لَمْ يَنْصِبْ لَنَا عَدَاوَةً فَإِنَّ ذَلِكَ مُسْلِمٌ ضَعِيفٌ تُرْجَى لَهُ الرَّحْمَةُ مِنْ رَبِّهِ.^{۶۳}

همانا حق با من است همان طوری که می گویم و از امت نابود نمی شوند مگر ناصبین، لجبازین، منکرین و معاندین. اما کسی که چنگ به توحید بزند و اقرار به محمد(صلی الله علیه و اله و سلم) و آتش بکند و قبله مسلمین را پذیرفته باشد و بر علیه ما پشتیبانی ستمگران را نکند و عداوتی از ما در دلش نباشد اما شک در خلافت داشته باشد و اهل آن را نشناسد و منکر ولایت ما نباشد پس در این صورت مسلمان ضعیفی است که امید رحمت از پروردگارش برای او می باشد.

بَعَثَنِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع فِي حَاجَتِهِ وَ هُوَ بِالْحَبِيرَةِ أَنَا وَ جَمَاعَةٌ مِنْ مَوَالِيهِ قَالَ فَانْطَلَقْنَا فِيهَا ثُمَّ رَجَعْنَا مُتَمِّينَ قَالَ وَ كَانَ فِرَاشِي فِي الْحَائِرِ الَّذِي كُنَّا فِيهِ نَزُولًا فَجِئْتُ وَ أَنَا بِحَالٍ فَرَمَيْتُ بِنَفْسِي قَبِينًا أَنَا كَذَلِكَ إِذَا أَنَا بِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَدْ أَقْبَلَ قَالَ فَقَالَ قَدْ أَتَيْتَاكَ أَوْ قَالَ جِئْنَاكَ فَاسْتَوَيْتُ جَالِسًا وَ جَلَسَ عَلَيَّ صَدْرُ فِرَاشِي فَسَأَلَنِي عَمَّا بَعَثَنِي لَهُ فَخَبَرْتُهُ فَحَمِدَ اللَّهُ ثُمَّ جَرَى ذِكْرُ قَوْمٍ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّا نَبْرَأُ مِنْهُمْ إِنَّهُمْ لَا يَقُولُونَ مَا نَقُولُ قَالَ فَقَالَ يَتَوَلَّوْنَا وَ لَا يَقُولُونَ مَا تَقُولُونَ تَبْرءُونَ مِنْهُمْ قَالَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَهُوَ ذَا عِنْدَنَا مَا لَيْسَ عِنْدَكُمْ فَيَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَبْرَأَ مِنْكُمْ قَالَ قُلْتُ لَا جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ وَ هُوَ ذَا عِنْدَ اللَّهِ مَا لَيْسَ عِنْدَنَا أَ فَتَرَاهُ أَطْرَحَنَا قَالَ قُلْتُ لَا وَ اللَّهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا نَفْعُ قَالَ فَتَوَلَّوْهُمْ وَ لَا تَبْرءُوا مِنْهُمْ إِنَّ مِنَ الْمُسْلِمِينَ مَنْ لَهُ سَهْمٌ وَ مِنْهُمْ مَنْ لَهُ سَهْمَانٌ وَ مِنْهُمْ مَنْ لَهُ ثَلَاثَةٌ أَسْهُمٍ وَ مِنْهُمْ مَنْ لَهُ أَرْبَعَةٌ أَسْهُمٍ وَ مِنْهُمْ مَنْ لَهُ خَمْسَةٌ أَسْهُمٍ وَ مِنْهُمْ مَنْ لَهُ سِتَّةٌ أَسْهُمٍ وَ مِنْهُمْ مَنْ لَهُ سَبْعَةٌ أَسْهُمٍ فَلَيْسَ يَنْبَغِي أَنْ يُحْمَلَ صَاحِبُ السَّهْمِ عَلَيَّ مَا عَلَيَّ صَاحِبُ السَّهْمَيْنِ وَ لَا صَاحِبُ السَّهْمَيْنِ عَلَيَّ مَا عَلَيَّ صَاحِبُ الثَّلَاثَةِ وَ لَا صَاحِبُ الثَّلَاثَةِ عَلَيَّ مَا عَلَيَّ صَاحِبُ الأَرْبَعَةِ وَ لَا صَاحِبُ الأَرْبَعَةِ عَلَيَّ مَا عَلَيَّ صَاحِبُ الخَمْسَةِ وَ لَا صَاحِبُ الخَمْسَةِ عَلَيَّ مَا عَلَيَّ صَاحِبُ السَّبْعَةِ.^{۶۴}

یکی از اصحاب که سراج بوده و خدمتکار امام صادق(علیه السلام) بوده، گوید: امام صادق(علیه السلام) در حیره (در نزدیک کوفه بوده است) مرا با جمعی از غلامانش دنبال کاری روانه کرد و شب هنگام برگشتیم، بستر من در حیاط خانه‌ای بود که در آن، منزل کرده بودیم، من در حال آزرده‌گی و خستگی برگشتم و دراز کشیدم، در این میان امام صادق(علیه السلام) آمد و فرمود: نزد تو آمدیم، من برخاستم درست و نشستم و آن حضرت بالای بستر من نشست و از کاری که مرا دنبال آن روانه کرده بود پرسید و من به او گزارش دادم و حمد خدا کرد. اما ذکر جمعی به میان آمد و من گفتم: قربانت، ما از آنها بیزاریم، آنها معتقد به عقیده ما نیستند، حضرت فرمود: آنها ما را دوست دارند و آنچه شما عقیده دارید، عقیده ندارند و شما از آنها بیزارید؟ گفتم: آری، فرمود: در این صورت نزد ما هم حقایقی است که نزد شما نیست، پس سزاوار است که ما هم از شما بیزار باشیم، گفتم: نه به خدا، قربانت فرمود: اکنون خدا هم حقایقی می‌داند که ما نمی‌دانیم به نظر تو ما را دور می‌اندازد؟ گفتم: نه به خدا قربانت، ما این کار را نکنیم؟ فرمود: آنها را دوست بدارید و از آنها بیزار نباشید زیرا برخی از مسلمانان یک سهم دارند و برخی از آنها دو سهم و بعضی سه سهم و بعضی از آنها چهار سهم و بعضی پنج سهم و بعضی از شش سهم و برخی هم هفت سهم و شایسته نیست آنکه یک سهم دارد بر عقیده و ایمان

۶۳. إرشاد القلوب إلى الصواب، ج ۲، ص: ۳۹۷.

۶۴. الكافي، ج ۲، ص: ۴۳.

آنکه دو سهم دارد وادار شود و نه آنکه دو سهم دارد بر آنچه که صاحب سه سهم دارد وادار شود و نه آنکه سه سهم دارد بر آنچه که صاحب چهار سهم دارد وادار شود و نه آنکه چهار سهم دارد بر آنچه که صاحب پنج سهم دارد وادار شود و نه آنکه پنج سهم دارد بر آنچه صاحب شش سهم دارد وادار شود و نه آنکه شش سهم دارد بر آنچه صاحب هفت سهم دارد وادار شود.

عن سدیر الصیرفی، قال: قلت لأبی عبد الله (عليه السلام): أطمع سائلاً لا أعرفه مسلماً؟ فقال: «نعم، إعط من لا تعرفه بولاية ولا عداوة للحق، إن الله عزوجل يقول: «وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا»^{۶۵} و لا تعط من نصب لشيء من الحق، أو دعا إلى شيء من الباطل»^{۶۶}.

سدیر صیرفی می‌گوید: از امام صادق (علیه السلام) پرسیدم: آیا به فقیری که نمی‌دانم مسلمان است یا نه؛ غذا بدهم؟ حضرت فرمود: بله. به کسی که نمی‌دانی اهل ولایت است یا نه و به کسی که نمی‌دانی دشمن حق است یا خیر؛ طعام بده؛ چرا که خداوند می‌فرماید: با مردم خوش برخورد باشید. اما طعام نده به کسی که مقابله می‌کند با قسمتی از حق یا دعوت می‌کند به چیزی از باطل.

۵. ثمرات وحدت

۵-۱. عامل قدرت مسلمین

«فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ»^{۶۷}.

مقام معظم رهبری (دام‌الله‌العالی): ملت‌های مسلمان باید قدرت خود را - که همان قدرت ایمان و همبستگی بین کشورهای اسلامی است - بشناسند و به آن تکیه کنند.^{۶۸}

مقام معظم رهبری (دام‌الله‌العالی): این کشورها اگر با یکدیگر همدست باشند، مشتی خواهند شد و آن وقت دشمن جرأت نمی‌کند در مقابل آنها بایستد و به این کشورها زور بگوید. می‌خواهند این همدستی از بین برود و این مشت باز شود. چرا؟ چه کسانی هستند؟ معلوم است که دست قدرتهای بیگانه است. ما تصورمان این است.^{۶۹}

۶۵. بقره، آیه ۸۳

۶۶. البرهان فی تفسیر القرآن، ج ۱، ص: ۲۶۲.

۶۷. «دست خداوند همواره با جماعت مسلمین است» (محمد دشتی، نهج البلاغه، خطبه ۱۲۷).

۶۸. بیانات در اجتماع با شکوه مردم استان زنجان ۱۳۸۲/۰۷/۲۱.

۶۹. بیانات در دیدار با جزیره‌نشینان هرمزگان ۱۳۷۶/۱۲/۰۲.

۲-۵. عامل پیروزی و سعادت مسلمین

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): دنیای اسلام اگر بخواهد حرکت عمیق امت اسلامی را در جهت پیروزی، بدرستی پیش ببرد، الزاماتی را باید قبول کند، که اولین این الزامات، «اتحاد» است؛ اتحاد اسلامی، انسجام اسلامی.^{۷۰}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): هر جا ملت‌ها دست به دست هم بدهند، حضور داشته باشند، این حضور را ادامه بدهند و با سختی‌هایش بسازند، ممکن نیست قدرتهای بین‌المللی - آمریکا و امثال آمریکا - بتوانند آن کاری را که می‌خواهند، در مقابل اینها انجام بدهند. ملت‌ها پیروزند. این، یک واقعیت است. ایستادگی، مقاومت، حضور و وحدت، از شرایطش است.^{۷۱}

۳-۵. عامل عزت و عظمت مسلمین

وَ الْعَرَبُ الْيَوْمَ وَ إِن كَانُوا قَلِيلًا فَهُمْ كَثِيرُونَ بِالْإِسْلَامِ عَزِيزُونَ بِالْاجْتِمَاعِ.^{۷۲} عرب اگر چه امروز در شمار و عدد اندک است اما با بستگی به رشته اسلام بسیار، و به خاطر اتحاد، عزتمند و مقتدر است.

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): نخبگان سیاسی هم باید بدانند عزت و شرف آنها با تکیه‌ی به مردم و آحاد ملت‌ها است، نه با تکیه‌ی به بیگانگان، نه با تکیه‌ی به کسانی که از بُن دندان با جوامع اسلامی دشمنند. یک روزی در این مناطق، همه‌جا قدرت استکباری حاکم بوده است؛ سیاست‌های آمریکا و قبل از آن انگلیس یا بعضی از کشورهای دیگر اروپایی حاکم بوده است؛ ملت‌ها بتدریج توانستند خود را از زیر بار سلطه‌ی مستقیم نجات بدهند؛ اینها می‌خواهند سلطه‌ی غیر مستقیم را - سلطه‌ی سیاسی راه، سلطه‌ی اقتصادی راه، سلطه‌ی فرهنگی راه - به‌جای سلطه‌ی مستقیم دوران استعمار بگذارند؛ که البته در برخی از نقاط دنیا حتی مستقیم هم دارند وارد میشوند؛ در آفریقا شما ملاحظه میکنید، بعضی از کشورهای اروپایی می‌خواهند همان بساط قبل را باز مستقر کنند. راه، بیداری اسلامی است؛ راه، آگاهی از شأن ملت‌های اسلامی است؛ ملت‌های اسلامی امکانات زیادی دارند، موقعیت جغرافیایی حساسی دارند، میراث تاریخی بسیار ارزشمندی دارند، منابع اقتصادی بی نظیری دارند؛ اگر ملت‌ها به خود بیایند، خود را بیابند، به خود تکیه کنند، با یکدیگر دست دوستی بدهند، این منطقه، منطقه‌ی برجسته و درخشانی خواهد شد و دنیای اسلام روی عزت و کرامت و آقایی را خواهد دید.^{۷۳}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): اگر مسلمین دست در دست هم بگذارند و با هم صمیمی باشند، ولو عقایدشان مخالف با یکدیگر باشد، اما آلت دست دشمن نشوند، دنیای اسلام سربلند خواهد شد. آن وقت، مگر

۷۰. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار کارگزاران نظام ۱۳۸۶/۱/۱۷.

۷۱. سخنرانی در دیدار با مسؤولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی، به مناسبت عید سعید فطر ۱۳۶۹/۰۲/۰۷.

۷۲. نهج البلاغه، خطبه ۱۴۶.

۷۳. بیانات در دیدار مسؤولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی، ۱۳۹۲/۱۰/۲۹.

امریکا و غیرامریکا جرأت می‌کنند که به دنیای اسلام بیایند و یک‌جا را پایگاه قرار بدهند و منافع کشورهای اسلامی و ملت‌های مسلمان را تهدید کنند؟^{۷۴}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): ما توصیه‌مان به دولتهای خلیج فارس و همسایه‌ها این است که دشمن را ببینند؛ دشمن را بشناسند؛ کید دشمن را بشناسند؛ دست دشمن را بشناسند و بدانند کیست که می‌خواهد در این منطقه اختلاف بیندازد؟ این اختلاف، بیشتر به ضرر خود آنهاست. حوادث دو، سه سال پیش منطقه را دیدید؟ دیدید نتیجه‌ی کمک به عراق چه شد؟ نتیجه‌ی حضور قدرتمندانه‌ی امریکا و انگلیس و دیگران را در این منطقه دیدید؟ چقدر منطقه و دولتهای جنوب خلیج فارس تحقیر شدند و هنوز هم می‌شوند! ملتها چقدر تحقیر شدند! علاج همه‌ی اینها، اتحاد کلمه است. ولاً دولت ایران که از چیزی نمی‌ترسد. ملت ایران هم از چیزی نمی‌ترسد... این، آن پیام وحدت اسلامی است که برای همه، مایه‌ی عزت، مایه‌ی کرامت و مایه‌ی آرامش است. این، آن آرزوی ماست.^{۷۵}

۴-۵. عامل غلبه بر مشکلات

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): نه التماس، نه تسلیم، نه مذاکره و نه هیچیک از راههایی که بعضی ساده‌لوحانه آن را به مسلمانان پیشنهاد می‌کنند، گره‌گشا و مایه‌ی نجات مسلمین نیست. تنها یک چیز علاج است و بس، و آن اتحاد مسلمانان، پافشاری بر اسلام و ارزشها و اصول آن، مقاومت در برابر فشارها و تنگ کردن عرصه، در بلند مدت بر دشمن است.^{۷۶}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): امروز علاج دنیای اسلام در برگشت به اسلام و معنویت و احکام اسلام و دوم اتحاد بین مسلمین که این اتحاد هم از احکام و دستورات اسلام است. تأکیدی که اسلام روی وحدت مسلمانان و نبودن بغض و کینه و کدورت میان آنها کرده است.^{۷۷}

مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی): مسأله‌ی اول ما در دنیای اسلام، «وحدت امت اسلامی» است. اگر ما بتوانیم بر کید دشمن فائق بیاییم و نقشه‌ی او را در ایجاد اختلاف خنثی کنیم، بسیاری از مشکلات ما برطرف خواهد شد. مشکل اقلیت‌های اسلامی هم از جمله‌ی این مشکلاتی است که برطرف خواهد شد.^{۷۸}

۷۴. سخنرانی در دیدار با مسؤولان کشوری و لشکری و میهمانان شرکت کننده در کنفرانس وحدت اسلامی ۱۳۶۹/۰۷/۱۶.

۷۵. بیانات در دیدار کارگزاران نظام، در سالروز ولادت رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) و امام جعفر صادق (علیه السلام) ۱۳۷۱/۰۶/۲۴.

۷۶. پیام به حجاج بیت‌الله الحرام ۱۳۷۲/۰۲/۲۸.

۷۷. بیانات در دیدار مسؤولان نظام در روز عید سعید فطر ۱۳۷۸/۱۰/۱۸.

۷۸. بیانات در دیدار اندیشمندان و علمای کشورهای اسلامی شرکت کننده در کنفرانس بین‌المللی وحدت اسلامی

۱۳۸۵/۰۵/۳۰.